

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőn.
Ára évi negyedszer 3 fl. o. é. Hirdetési ár: négyhét napos sorát először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó hivatalnál kezelik.
A nyitott és zárt cikkek sora után 15 fl. előleges befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középteza, STEIN J. könyvkereskedése.

Anyagi ügyeinkről.

IX.

(D) A pénzügyről vagyunk, mely minden anyagi ügy, s így a mezőgazdaságat mozdo-nyának is paraffin kenőse, mely nélkül nyi-
korog az, vagy végre is összemegy.

Hogy egy földhitel-intézetről kellő fogal-
munk legyen, ha átfutólag is meg kell vizs-
gálnunk a magyar földhitel-intézet alapeszméit,
minthogy a Királyhagón túliakkal hosszas
együtt tartozásunk által annyira azonosan
fejtettek ki körülményeink és intézményeink,
hogy minden ottan létesített eszme leginkább
talál a mi égbajlatunkhoz is.

Amaz intézet részvényeinek alapult, s Ma-
gyarország legtekintélyeseb birtokosai két mil-
lió forintnyit irtak alá alapítványi tőkét, az
intézet hitelleveleinek biztosítására, melyhez
ő Felsője a vállalat közérdeklőségeért az or-
szágos pénzalapból 500,000 forint segélyt
rendelt.

Harmadfél millió alapítványi összeg ma-
gára nem tetszhetik igen nagy alapbiztosíték-
nak oly intézetre nézve, a mely hivatva van,
hogy 40—50, sőt több millió értékpapirt ki-
bocsásson, miután az értékpapir legfeljebb
tízszerez mennyiségét teheti a biztosítási tő-
kének még az állam bankjegyeknél is.

De a magyar földhitel-intézet szerkezete
már minőségénél fogva oly szerencsés, hogy
minden értékpapirja teljesen, sőt mondhatni,
kétszeres összeggel biztosítva van, s az alap-
ítványi három milliónyi összeg felülbe-
tartaleknak mondható.

Ezen teljes hitelt magában biztosító proble-
ma azáltal van megoldva hogy:

1) az intézet csakis annyi értékpapirt bo-
csát ki forgalomba, a mennyi kölcsönt ki-
adott, és

2) kölcsönt nem ad senkinek a lekötött
tehermentes tiszta földbirtok 50% értékén
felül.

E szerint az intézet minden kiadott köl-
csónra két annyi értékű földbirtokkal van biz-
tosítva, és kibocsátott értékpapirja egy ilyen
biztosított költvelet képvisel.

Magyarországon a telekkönyv át van vive,
és így tiszta földbirtokra adhatni ki kölcsönt,
ezen felül ott nem rettegtek úgy, mint Er-
délyben az 1848-iki keblí törvényekre hivat-
kozni, s így az intézet fel van jogosítva az
1848-diki 14-dik t. czikk alapján, hogy csőd
esetében a jelzálog elárverezését, s követelés
ének a vételárból való kielégítését követel-
hesse, még mielőtt a csődperbe avatott
többi követelés felett ítélet hozatnék, hanyag
adói ellen pedig általában minden per nél-
kül vehet igénybe végrehajtási eljárást a pesti
váltótörvényszék előtt.

E szerint teljesen biztosított hitel szerzi
meg ezen intézet értékpapirjainak forgalmát,
a melyek ezen kívül rendszeres törlesztés ut-
ján kevesbítettnek. Ezen törlesztési alap áll:
a) azon járadékból, mit az adósok fizetnek,
még pedig a záloglevelektől 1%, az öt éves
jövédékjegyekből 20%, a tíz évesektől pedig
10% évenként; b) az alapítók által aláírt két
millió felülálló összegből; c) azon 500,000
forintból, mit az országos pénztárból utalvá-
nyoztatott, s végre d) a kamatok kamatainak
szaporodásából.

Igen fontos biztosíték még ezen intézet
papirjainak hitelére nézve az, hogy tulajdo-
nosainak joga van azon esetre, ha a fen-
említett tartalék alap kimerülne, kielégítést
követelni a pesti váltótörvényszék előtt bár-
mely az intézet részére lekötött jelzálogos jo-
szágból.

Ezen s más hasonló biztosítékok okozzák
ez intézet értékpapirjainak emelkedett forgal-

mát; innen van az, hogy záloglevelei csak-
nem 90-en, utalványai pedig 99 forint 50 kr.
tehát csaknem alpari állanak.

E hitel-intézetnek e szerint annyi jótékony-
sága reánk is ki van terjesztve, a mennyiben
azok, a kiknek elhelyezendő pénze van biztos
kamatra, Kolozsvárról is vásárolhatnak ezen
értékpapirokból, mely nekik 6 és 1/2 száza-
lékot hajt.

Természetes azonban, hogy a mint elmél-
kedésünk folytán kiderítettük, nekünk nem
arra van szükségünk, hogy pénzt helyezzünk
el, hanem arra, hogy pénzt kapjunk kölcsön.
A kölcsön veszélyes játék gondatlan ke-
zekben, de megbecsülhetlen haszon a bankok
létezése azokra nézve, kik a pénzzel bánni
tudnak.

A jó beruházás a földbirtokot értékesíti,
a hitellevelek forgalma gazdagítja a nemzet
anyagi állását, s a pénz forgalomba új dús-
eret hoz.

Szükségünk van tehát nekünk földhitelre,
miután a magyar hitel-intézet reánk ki nem
terjeszkedett.

De azt fogják nekünk mondani, hogy
könnyű valamely fontos intézmény szükség-
ségéről beszélni, ámde a feladat az, hogy
kivitelének lehetőségéről beszéljünk.

És itt vagyunk megint a mi társadalmi és
politikai kérdéstünkkel. Valamint elmondottuk
előbb, hogy Erdélyben a kis birtokosnak is,
ugy egyénileg, mint nemzetileg (bármelyik
főtényező nemzetiségére érve) közös balsorsa a
nagybirtoknak a mostani kezzeiről elcsere-
kezése, vagyis nyiltabban szólva a mostani fő-
birtokos osztály anyagi hanyatlása, ugy ve-
szélyes a szegényre nézve a nagyobb birtok-
os rész politikai befolyásának s hatásköré-
nek elvesztése.

Lelkesíthetnék mindnyájunkat az európai
democrat eszmék; de országos házvitelünkkel
mindannyiszor érezní fogják, midőn a demo-
cratia maga akar alkotni, hogy a mi „demos”
elemünk a „cratiára” még képtelen.

Anglia habár hatalmas népeleme van, a kö-
zép, vagyis ugynevezett polgári osztályból
milliómosok ezreit bírja, az európai nagy esz-
mehez által nem ragadtatott el, eszes aris-
tocratia s eszes polgársága a külön szaka-
dás helyett solidaritásba tette érdekeit, s ha-
bár az angol aristocratiából még sok legya-
lulni való szállott át a 19-dik századba, de
egygyel kérékedvén t. i., hogy büszke angol
létre s szereti hazáját, magát gyöngeségei
mellett is érvényesíteni tudja az egy nép sze-
retetében.

Franziaország az ó-világban még legin-
kább a democratia hazája; de ott a kiülő-
dott aristocratia helyére a vagonos „tiers
etat” állott, s a duzzogó aristocratia dacára,
pénz és kifejtett miveltég által tovább vihette
az állam gépezetét.

Egyébiránt, ha Franciaország harezí bi-
rét irigylhetjük, de politikai boldogságát s
szabadságát még mi sem.

Látjuk a felhozott két tekintélyes példá-
ból, hogy vagy ártva a korszellemet az
aristocrat és democrat elem kiegyeztetett állá-
sát a társadalomban, s ott valóban viruló
anyagi és erkölcsi jólét jutalmazta az egyet-
értést; vagy szakítottak a régi káztok egy-
mással, de súlylyal birt az új, hogy a régít
valóban lenyomhassa. A népelem tudott leg-
alább a csatatéren és az anyagi haladásban
dicsősséget szerezni hazájának, habár ő gyen-
gebb volt a politikai szabadság biztosítására,
mint az áldozni mindig nagyban tudó aris-
tocratia.

Nálunk mindenek felett az angol példa
válik üdvössé. Elvont eszmékkal csak hazánk
sorsát áldozni fel; nekünk előnyeinkkel s

győ eségeinkkel kell megférnünk egymás
mellett, mert mi oly elemi korszakát éljük
még a fejlettségnek, hogy összevetett vállak-
kal is nehezen versenyezhetünk, bár Király-
hagón tuli anyakirályságunkkal is, melynek
küllőbe kapaszkodva is bizonynyal többre
mennünk, mint a mennyire a leghőbb ápolás
alatt is mehetünk saját erőnkön.

Félbeszakasztjuk itt eszméinket: éreztük,
hogy elméletünkkel már a Scylla et Charib-
dis közé jutánk. Földmivélésünk hiányait ész-
lelve, önkint rá kell jönnünk politikai, tár-
sadmái s nemzeti viszonyainkra; pedig
bizony belefáradtunk a politizálásba.

Azt várnak tőlünk, hogy midőn egy föld-
hitel-intézetet életkérdésnek nyilvánítnak, s
csak azt tudjuk kimutatni, hogy az így, a hogy
most állunk nem létesíthető; s mit használunk
vele? Hiában építettünk házat, mert elfeled-
tük az emeletre feljárást vezetni. Hiszen csak
azt mondjuk, hogy egyesült akarat előtt nincs
lehetlenség. Alakulhatnak át viszonyaink gyor-
san s nem nagy változtatásokkal, a melyek
Erdély életkérdéseibe határozott jó lendüle-
tet hozhatnak; hogy mik lehetnének ezen
alakulások, ennek meghatározására a szabad-
fejtegetés jogát követelhetünk; most mint va-
gyunk megállunk itt; s csak annyit mondunk:
mi a jelen helyzetben földhitel-intézetet nem
remélünk. Vékony vonásokban érintettük, de
ha lehetne teljes nyíltsággal és alaposan meg-
tudnók mondani: miér nem?

De hagyjuk ezt jobb időkre, s most men-
jünk át anyagi észleteinkben más eszmékre.

Nyilt kérés az országos gazda- sági-egylet állattenyésztési szak- osztályához.

Remélem nem fogja a tisztelt szakosztály
viszketegnek tekinteni, habogy egy egyszerű
falusigazda kiléprén magányából, bátorodik
becses figyelmét felhívni, a hazai állat-, leg-
kivált a szarvasmarha tenyésztés oly akadá-
lyainak elhárítására, mi ugy hiszem erőyes
fellépés útján bizonynyal eszközölhető, s ha
eszközölöttet, eredményeiben gazdag leszsz.

Tudjuk azt, hogy az állattenyésztés első
s főtényezője a kellő tulajdonokkal bíró kifej-
lett tenyész állatok — hímek és nyüstények —
megléte, s azután azok kellő tartása, takar-
mányozása

Nyüstényekkel — kancákkal, tehén-
ekkel stb. csak bíruak — de bálmutások csuda
dolog, mily hanyagság, közönyösség uralko-
dik, különösen a vármegyei községekben, a
tenyész him állatok beszerzése, ápolása körül.
Értsem különösen a szarvasmarha tenyésztést,
mert hisz a lovakra nézve a kincstári hágo-
mének fel vannak állítva, s bár bajjal jut-
hatni hozzájuk, de mégis több kisebb ered-
ménye van; de igazán számandó a szarvas-
marhák tenyésztési állapota. Én tudnék egy
helyből tíz községet előszámlálni, hol egyen-
ként 100—200 darabot túlhaladó tehénfalká-
hoz egyetlen egy használható bika sincs. Éves
és éves bika borjak teljesítik ezekben a
hágaat. Mit várhatni ezekről? mutatja a nap-
ról napra mind satnyább ivadé, csuda, hogy
szarvasmarha tenyésztésünk egészen meg nem
szűnt, pedig e lenne még a legbiztosabb jö-
vedelmi forrása a falusi gazdának. Sok szó-
nak egy a vége: a vármegyei községek leg-
többjének nincs bikája, mert nem akar venni,
nem szereti gondját viselni, ha ma vett, hol-
nap eladja, mert a növeletlen subanczok a
minden figyelmet nélkülöző bikát addig inge-
relték, míg szilaj, döfös lett, s így azután
több nem tartható. Hajdonában másképp volt,
mert a nagyobb birtokosok tehén-
mellett mindig tartottak meglehetősen bikákat, igen sok-
szor csak a községek számára külön is vet-
tek s tartottak kevés munkabérért ilyen álla-
tokat. Ez ma jobbára egészen megszűnt, bi-
kája nincs sem az urnak, sem a községek-
nek. Az én kéresem tehát oda megy ki, hogy
a t. cz. szakosztály a dolgok ilyen állását ter-
jeszse a tisztelt választmány eleibe, s esz-

közölje, hogy onnan egy kérelem intéztessék
a magos kormányhoz a végett, hogy:

1) A magos kormány rendeletet adjon ki,
hogy minden község, hol csak 50 darab te-
hén van, köteles legyen egy szakértők által
is megvizsgált, tenyésztésre alkalmas bikát
beszerzeni és azt folytonosan fentartva ugy
gondviselni, hogy a bikáknak a községekben
hiányozni soha szabad ne legyen. És hogy a
fenti intézkedés valósággal is életbeléptessék,
megkérendő a magos kormány

2) arra is, hogy a községekkel legköze-
lebb érintkezésben levő politikai hatóságok-
nak szoros felelősség mellett kötelességükké
tétessék, minden évben legalább kétszer, ösz-
szel és tavasszal szemlét tartani a községi
tenyész állatok felett s eszközölni azt, hogy
azok a kiadott rendeletek értelmében folyto-
nosan jó és használható állapotban legye-
nek. És

3) ha a tisztelt választmány helyesnek
látja, terjeszse ki kérelmezését hasonló érte-
lemben a községi mének, kanok és kosok fel-
állítására is.

Mily figyelem fordítatik a községi hágo-
mének, bikák stb. beszerzésére és fentartásá-
ra, a szász községekben az valójában példá-
nyul szolgálhat. Egy szász község mindig kész
5—6 száz forintot kiadni egy hágo-ménért,
100—200 forintot egy jó bikáért. És ezen
állatokkal, mint községi vagyonnal, mint leg-
becesebb tőkével ugy bánnak, azok fentar-
tására, ápolására semmi költséget nem kimél-
nek. Mily számandó a vármegyei községek ál-
lapota ezekhez képest: tudja és látja ki köz-
tök él, s a két ellentétes állapotnak szemta-
nuja.

Hogy a községi tenyészállatokra annál
nagyobb gond fordítassék, bátor vagyok aján-
lani, hogy állat kiállításoknál a községi elő-
járók hivassanak fel, sőt kötelességükké té-
tessék bikák stb. kiállítása, és a jók, kitűnők
kallitói jutalmaztassanak meg, s mint jó
gazda, községi előjárók a politikai hatóságok-
nak új hivatali szakokra ajánltassanak.

Meglehet, hogy a magos kormánynak oly
szerül intézkedései, melyeket én itt szóba hoz-
tam, talán vannak? Én nem tudom, de azt
látom az életben, legalább körünkben, semmi
nyoma nincs. Ha valósággal volnának, akkor
kérsünk csak oda terjed, hogy a czél szerül
rendeleteknek érvény szerzettessék.

Sajó-Udvarhely, ápril 14-én 1864.

Bod Károly.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Kis-Küküllő völgyéből.

Időnk nagyon szeles és hideg, de ám
ugyan gondoskodnak is reánk, ha megta-
lálnánk hűlni és közsényit kapnánk, mely
ezen változókon időjárásban nem is volna
csuda, miért is a leggyorsabban megrendelődött,
hogy Balázsfalváról Felső-Bajomig (Bázna)
a fűrdő rögtön a legnagyobb erő megfeszíté-
ssel a legjobb út készüljön el, hogy mentől
könnyemesebben utazhassunk a fűrdőbe; azért
nagyon is háladosok lehetünk, még anny-
val inkább, miután azt halljuk, hogy még
Dicső-Szent-Mártonból is visznek egy vonalt
Felső-Bajomig. Igaz, az első vonalnak elké-
szítését a megyei bizottmány betöltötte volt,
hogy mind addig ne építessék, míg a székel
földről a folyó mellett ut vonal, mely az egész
megyén keresztül vonul, meg nem készül, va-
lamint nem igazítják helyre a vásárhely-
megyesi vonalt. Az első egyedüli kereskedői
vonalkunk, az utolsón jutunk azon két piacra,
melyeken gabonáinkat eladhatjuk; ezért volt
a megye azon nagyon is szerény vélekedés-
ben, hogy nagyon is üdvös, ha fűrdőn egéssé-
günket helyreállíthatjuk; azonban, hogy bete-
gek lehessünk, elkeltelhetetlen a megélhetés,
de ha senki hozzánk nem juthat természetm-
nyeink megvásárlására, ha csak nem léghajó
által s mi sem vihetünk semmit a piacra,
annak nagyon természetes következtése lesz a
végelpusztulás. De erre az illeték azt fele-
lik, hogy mi tudatlan s miveletlen emberek
vagyunk, s önnagunk javunkat nem ismer-
jük, s így a boldogságot reánk kell hogy
kenyszerítsék, végelpusztulásunkkal semmi
gondjuk, de igen is kötelesek ök egészségünkre
felügyelni, azért a báznai utnak meg kell
hogy legyen. Száz szónak is egy a vége, fe-

redőre járótutunk lesz, de a többi utainkon sárba belehalhatunk.

Aranyosszék, apr. 9.

Hogy oly régtől fogva nem olvasunk e lap hasábjain Aranyosszékéről, annak egyszerű oka az, hogy hála Istennek semmi anyagi rossz nem történt. Azon állítás azonban, hogy semmi anyagi rossz nem történt, önkénytelenül eme kérdést: hát szellemi rossz történt-e?

Nálunk a szellemi életnek igen kevés mozzanatai vannak: az tény. S ha valaki megbotrányozná ezen állítást, nevezzen meg bár egyetlen egy olvasókört, mi minden vármegyében vagy székben van, vagy említsen bár egy jótékonykezelt egybekapcsolt és véghez is vitt intézkedést, vagy állítson egybe bár kissé jelentékeny statisztikát az irodalom barátaiból! Kalapot emelek annak. Mit akar? mit kíván az az ember? kérdi tán sok valaki, mit akar ily terhelt életben, hogy még oly sok kőrt s t. e. f. emleget. Felelet: csak azon igazságot kimondani, hogy lehetne, de nincs. Azt, hogy nem is volt, nem mondhatni; mert 1848 előtt volt olvasókör, de a hideg közöny annak is kifacsarta a nyakát még kiskorában, s az önszűség megosztá ruháját (könyveit) mint Krisztus palástját. Pedig uraim méltóztassanak elhinni, csak is az a valódi művelődés és a műveltségnek egyedüli rugója! Mit, művelődés és műveltség! kiáltnak fel némelyek. Hisz nem elég művelt-e a mi népünk, t. i. uri népünk? Hát nem tudjuk-e mi az etikettet-e? Társalgásunk nem elég idélyes-e? Hisz azt mindenki tudja, tudhatja olvasókör nélkül is, hogy az öreg mamának kezét kell csókolni, és van tánaknak érkezésekor elébe kell ugrani és öt kézbeadásal — ha t. i. mindenki illetékes a kézfogásra, mert erre is nagyon ügyelni kell — üdvözlölni, s aztán elegáns társalogni. És végre a társaság eloszlásakor az elfogadásra sejtensz mama nem elég avatott-e engagirozni a vendégeket, s egy aristokratikus lépéssel kikerülni azt, a ki nem is teensasszony vagy ur, hanem csak egy olyan né!... De most nem is az a baja az embernek, hogy magát, hanem hogy földjét mívelje; mert végre is a fizeti ki a cont... akarám mondani, az adott. Igen. Nem most van a művelődés ideje, hanem majd, majd. Akkor, mikor Pál uram bátyám királybíró, Péter öcsénk dultó (de nem ideiglenes mint most) lesz stb.

A minap nagy örömgöszöltséget okozott volt a f. kir. kormányzéknek egy 3707 sz. alatt kelt rendelete, mely törvényhatóságunknak is igért bizonyos feltételek alatt dohánytermesztési engedélyt. De, mint halljuk, a pénzügyi igazgatóság, brevi manu, visszavetette a jelentés ívet. Pedig vajmi jól fogott volna szegény adózó népünknek az a kis jövedelemforrás is!

Tölkünk a szűkölködő magyarországiak nem

váltak el oly érzékenyen, mint pl. az ilyen falvaktól. De nem is érdemeltük, mert úgy láttuk el őket, mint a cigány beteg dádáját: csak igértünk, de nem adtunk. Az iskolák alig hogy megkezdődtek, s már el is bomlottak; mert eljött az a megváltozhatatlan határnap: Gergelypapa napja. A tanoncoknak examinálójá szokott lenni egy phlegmatikus békettársaság bíró vén pap, és egy esomó pipázó presbyter. S miután jelentették, hogy készen van az exameni — soha és soha el nem maradható — ebéd: a vén tiszteletes bevezetnek nyilvánítja a vizsgálatot, megköszönvén mesturamnak, hogy oly lelkiismeretesen... negligálta a lelkiismeretes tanítást; a tanoncoknak, hogy oly pontosan megjelentek az examenre, és ily rövid idő alatt, tanítójuknak örmére és szűlőjüknek megelégedésére (?) annyit tanultak abból... a mit tavaly s még azelőtt is tudtak, és a presbyterialis halgatóságának, hogy patienter türték szájukon ki a füstöt.

Martius nyájas tavaszi napokkal kedveskedett; de aprilis északi hideg szeleivel fagyot állít elő, a mi által a gyümölcsfák rügyei és a felhuzott szőlők fenyegtetve vannak. Barmaink kóstja fogytán van, pedig tavaszi szántásvetésünk nem hogy végezve, de még jól megkezdve sincs.

Lé.

Csapó, apr. 14.

„Beatus ille, qui procul negotiis
Paterna rura bobus exercet suis.“

Valóban a régi költő, nem a mi helyzetünkhez hasonló viszonyok behatása alatt írhatta e verseket. Visszavonultunk ugyan a közelet hajaitól, a gazdaság körében keresni boldogságot, de szeretnénk tudni, mi boldogság van abban, ha egy olyan községben kell gazdaságot folytatni, a melynek legalább 40 közbirtokosa van, s azok éppen 40 feleképpen éreznek és gondolkoznak?

Irtam volt az itteni tagosítási előmunkálatokról, vérmes reményeinkről helybeli gazdaságunk jobb jövője iránt, a birtokosság közt létrejövő egyetértésről, a tagosítás egyik lényeges akadályát, a költőstáro nevé legelő felosztása tárgyában. Fájdalom! a tavasz nem hozott új életet reményeinknek! A tagosítási munkálatok állnak „in statu quo.“ A költőstáro felosztása egy lépéssel hátrafelé haladt; s így el kell hogy ényesszenek jobb jövőnk reményei is. Ugyan melyikünk óhajtaná elvállalni a felelősséget szemben egy váddal, mely érné azokat, a kik egykor a tagosítási ügy élére állottak, és ma, nem érthetni mi okból, a tagosítás létrejöttének útjába akadályokat kívánának gördíteni?

Nincs pénzünk? Egész évi koresoma jövedelmünket, melyet a vendéglő tarthatási monopoliom csak felénnyire apasztott, a költségek fedezésére fordítottuk. Nem telik ki abból? Tavaly is megróttuk magunkat, s bár szegények vagyunk, szíves készsággal rójuk meg

az idén is magunkat, csak a remény egy szikrájért is, hogy valaha vagyonszobor lehessünk.

Megkísértettük egy — ha jól emlékszem — hushagyókedden tartott birtokosi gyűlésben a költőstáro felosztását tárgyalni. Az az napi eredmény kiélelítő volt. Sikertől, habár nem minden közdelem nélkül, a véleményeket annyira egyeztetni, hogy a költőstáro magyar törvényeink értelmében „a curiák és antiqua-sessioi után“ osztassék fel. Hamvazó-szerda az egész megállapodást szétrobbantotta. Ugyanis egy és más vonatkozott az egyezményt aláírni, miért? Valóban nem találak benne örömet a nyilvánosság elébe terjeszteni. A kislelkűség mindenütt, azt hiszem itt is meg fogja büntetni magát; e szerint a költőstáro ügye egy évtizeddel, s hihetőleg ezzel együtt a tagosítás is visszaesett.

Ki kell emelnem azon hazafias indítványt, mely ez alkalommal egyik részről tetetett, és a melyet a birtokosság dícséretére legyen mondva, elvileg egyhangulag elfogadott. Az indítvány a következő volt: Szakasztatssék a közbőlkeblő a csapói reform. egyház számára a meglevőhöz még 50 holdnyi földterület, azon feltétellel, hogy jövőre a gyermekek a lelkész által díjmentesen oktatassanak, vallás és nemzetiség különbség nélkül.

Az egyet nem értés megbuktatván a költőstáro felosztási ügyet, megbuktatta a hazafias indítványt is; de el bennem a hit, hogy kebelbeli közügyeink jobb fordulatot vévén, létrejövend az is, mert örömmel tapasztaltam, hogy ezen indítványt nemcsak a reformált, de más vallásu birtokos-társak is örömmel fogadták volna el.

Többen — hogy a tagosításához még egy lépéssel közelebb juthassunk — elhatároztuk az ugar határnak mívelés alá vételét, s ki hinné? találkoztak, a kik valóban meg nem állható indokból ellene mondtak. Ajánljuk nekik az erdélyi gazdasági-egyletnek a k. fő-kormányzékhoz tett, a kolozsvári esküdt kö-zönség által hozott határozat elleni feliratát, elolvasás véget. A azonban reméljük, hogy valamint mi nem akarjuk őket akadályozni, hogy belátásuk szerint keressék kényerüket, úgy ök sem fognak minket megháborítani akarni — ugar földünk bevetése általi — jogaink gyakorlatában.

r. l.

Az Erdélybe jött magyarországi szűkölködők számára.

Kolozsvárt, üzevgy Schilling Jánosné urasszony 3 véka tisztabúráz és 3 véka roz-sot adományozott.

— A gyergyóremetei mükedvel-
lők, mártus 31-dikén rendezett szini elődásu-
kuknak tiszta jövedelmét, a központi pénz-
tárba, a „Kolozsvári Közlöny“ t. cz. szerkesz-
tősege uján, 15 forintot küldöttek be.

— Ns. Köhalomszék tisztathatósága:
Köhalom mezővárosából 20 frtot, Ugráról 2
forintot, Homorodról 13 frtot, Mikvásáráról
4 frt 50 krt, Somborról 16 frt 40 krt, Kaczá-
ról 2 frtot, Sövénysegről 3 frtot, Fejéregy-
bázáról 2 frtot, Garáról 3 frt 20 krt, Siker-
ről 9 frt 45 krt és Kóborról 7 frt 30 krt,
összesen 84 frt könyöradamányt sziveskedett
a központi pénztár gyarapítására gyűjteni, s
ezt a központi bizottsághoz oly értesítéssel
juttatta be, hogy azon ns. törvényhatóságban
feles számú szűkölködők részesültek keble-
beli még más helységekől is, úgy pénzbeli
mint gabona segélyben.

— Ns. Belső-Szolnokmegye tiszt-
sége törvényhatóságban gyűlt pénzbeli adomá-
nyok, és a fölsőleges termények elárasításá-
ból bevételek összegét, együtt 745 frt 75 krt
juttata be szintén a központi pénztárba.
Az elsorolt adományokért az adakozóknak
és a műkedvelőknek, valamint az adakozást
eszközölt magánosoknak s illetőleg a t. cz.
tisztathatóságoknak a szűkölködők nevében szí-
ves és háas köszönetet, maga részéről öszinte
elismerést nyilvání, Kolozsvárt, április 16-án
1864. Az inségügyi közp. korm. bizottság.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Figyelmeztetés. Az erdélyi gazda-
sági egylet állattenyésztési szakosztályának
folyó hó 26-dikán tartott ülésében hozott ha-
tározat folytán figyelmeztetem juhtenyésztő
gazdáinkat, hogy a jutalomosztással összekö-
tött juhkiállítás, melyet annak idejében
kihirdettünk volt, folyó évi majus 2 dikán
d. e. 10 óraker Kolozs-Monostoron fog meg-
tartatni, s a bírálóknak adott utasítás szerint
a kiállítandó juhoknál különösen a következő
tulajdonok fognak méltányoltni:

a) gnyaju: fénylő, zsirtartalmas, áttetsző,
fűrtös, de nem kőcos, hosszan lenyuló szá-
lakkal;

b) pofa és lábak szőrözetről lehessen a
gyapju gazdagsága- és minőségére következ-
tetni;

c) minél egyenesebb és szélesebb hát, mely
melkás, rövid lábak, kicsiny fő, minél kitü-
nőbb (nagyobb) alak.

A szakosztály egyszersmind határozatilag
kimondá, hogy a bárány színe se előny, se
hátrány gyanánt ne tekintessék, s hogy a ki-
állítandó anyajuh tédén alól és szeme körül
lehet ngyan feketén pettyezetett, azaz: ugy-
nevezett: szemök, de különben testén vagy
épen nyelvéen állítatott barna vagy fekete folt
határozottan hátrány gyanánt számíttaték be.

A fennebbsieket határozat folytán hírlapilag
is kihirdetem.

Kolozsvárt, ápril 27-kén, 1864.

Halmágyi Sándor, m. k.
mint az állattenyésztési szak-
osztály jegyzője.

— Olvasóink figyelmébe ajánljuk „Az
ország tükre“ című képes közlőnyt, melyet

határozatott, s Köhalomnak a bélyeg el-
törölése iránti kérelme visszautasítottat).

Eközben Beszterce vidéke communitása
is a szász nemzeti gyűlés azon statutuma
ellen, „mely szerint a polg. perrendtartásra
nézve tett módosítások még szentesítés előtt
1861 nov. 1-sőjén kezdve hatálybaléptetendők“
ünnepélyes óvast tett, s határozatott, hogy
ama szászvidékben senki se tartsa magát
aboz).

Egyik óvas tehát a másikat érte a szász
székek és vidékek részéről, s ez igen jellem-
ző az akkori szász nemzeti gyűlés intézkedé-
sére nézve.

De menjünk tovább!

Imé, szinte négy heti szünet után a szász
nemz. gyűlés sept. 30-án újabb ülést tartott
b. Salmen elnöke alatt. Tanácskozás tárg-
ya a kir. főkörmányszéknek egy irata volt,
mely mellett a fenebb említett másodfoku bírósá-
g „justiz-senat“ iránt hozott statutum azon
megjegyzéssel küldetett vissza, hogy az előbb
a szász törvényhatóságokkal közlendő, vélemény-
nyek nyilvánítsa végett. Határozatott, hogy
a statutum küldessék vissza a kir. főkörmán-
székhez ö Flge elibe leendő terjesztés végett,
óvas tétetvén a szász helyhatósági önkormány-
zasi jog körébe jóg minden illetékelen be-
avatkozás ellen. Ezzel a követek eloszlottak).

Ö Felsége sept. 19 ről kelt kir. leirat által
e közben az erdélyi országgyűlést Fejérvára
összehívta november 4-dikére.

A szász nemzeti gyűlés egy 1861 october
16-dikáról 412 sz. alatt kelt hirdetés által
kénytelen volt hivatalosan kihirdetni, hogy az
1852 majus 3-diki polgári perrendtartás, melyet
a gyűlés saját módosításai szerint nov.
1-jén kezdve már életbeléptetni rendelt (mely
intézkedés ellen, mint láttuk, több szász tör-
vényhatóság tiltakozott) felsőbb rendelt sze-
rint nem alkalmazható, mig az eziránti statu-
tum nem szentesítettik). (Folytatjuk).

1) „Sieb. B.“ 175. szám. 2) „Sieb. B.“ 183. szám.
3) „Sieb. B.“ 185. sz. 4) „Sieb. B.“ 194. sz.

TÁRCZA.

AZ ERDÉLYI SZÁSZOK MAGATARTÁSA

1860 october 20-dika óta.

Történelmi vázlat

Halmágyi Sándortól.

(Folytatás *).

Báró Salmen a görög-keleti egyház püs-
pökéhez intézett iratában kijelenti, hogy ren-
deleteit csak a felsőbbség előtt tartozik igaz-
olni, s csak személyes tisztelétből felel. A
felhozott vádakot illetőleg hozzá jelentések
tettek. Az alkotmányos hivatalok szervezése-
kor tett körúti alkalmával személyesen ta-
pasztalta a román választókra hivatalnal érvé-
nyesített befolyásokat. A román papok minde-
nyütt mint testületek képviselői emeltek szót,
a kikkel pedig ő értekezés végett gyakran
érintkezett. Végre a szebeni tanács tudósításai
folytán, kénytelen volt jelentést tenni, hogy
a tisztán román faluk lakói — mint ök magok
állíták — kapott utasítások folytán s többnyire
öszhangzó írásbeli kijelentésekben, a szabály
pontok szerint felállított hivatalok és különö-
sön az inspectorok elismerését megtagadták,
az engedelmesseget felmondák stb. De az óvas
tesz minden ezelás ellen, mintha ő a román
papságot és értelmiséget vádolta volna stb.
Hogy jul. 16-diki rendeletével jóindulattal ki-
egyeztést és a hivatali megtámadott tekin-
tély fentartását célozta, ebből nem következethet
valamely sérelmet. Aztán így folytatja Sal-
men: „Nem a n-szebeni tanácsböz intézett
rendelet tehát, hanem azon uralkodó hangulat,
mely nmldg hozzám intézett iratának a ma
hangot kölcsönöz, ez az, mi itt-ott némi

keserűség vegyületével személyes állásom ellen
irányul. Nem a tárgy, melyről vitatkozunk,
hanem a kedvezőtlen hangulat, melyet tapasz-
talok, ez az, a mit sajnálók“ stb. Végül
egyetértésre hívja fel a görög (román?)
püspököt.

Ebből, a mint b. Sagunának egy második,
nyilvánosságra bocsátott leveléből látjuk, új
„sérelem“ támadott. „Ezen újabb megsejtés
— ugymond a román-görög-keleti püspök —
azon körülményben rejlik, hogy mldg (Salmen)
felelete az én hivatalos levelemre magán levél
alakban adatott stb.

De ez izetlenségek bővebb rajzolása nem
felel meg célunknak.

Nevetesebb az, hogy e közben cs. kir.
udv. tanácsos báró Salmen visszalépett a
szász nemzeti ügyek vezetésétől. Salmen többé
nem birta a szász nemzet kegyét, „az ö kül-
detése nem felelt meg a szász nemzet vára-
kozásának, s most a reorganisatio téltul vég-
hez menvén, le kellett mondania, mert „az
udvari tanácsos ur egy ünnepélyes pil-
lanatban maga kinyilatkozatá, hogy e
missio teljesítését utolsó művének tekinti, s
aztán mint szerény polgár visszavonulva Sze-
benben kíván élni“).

Miért vesztette volt el b. Salmen hajdan
élvezett népszerűségét? E kérdésre a felelet
nem lehet bajos, ha megtekintjük a „Sieb.
Bote“ 1852-diki 76-dik számát, mely szerint
Salmen a szász terület minden hivatalával
tudatá, hogy cs. k. udv. tanácsossá nevezet-
vén ki, szász nemz. ispáni hivataláról lemond,
s új hivatali esküt tévén le, új hivatali körbe
lép be. Ez akkor a szász alkotmányos haza-
fiak közül sokaknak fáj, s midőn most 1860
oct. 20-dika után a szász föld alkotmányos
reorganisatioja végett Bécsből éppen Salmen
küldtek le, benne többé nem láthaták a szász
comest, hanem egy cs. kir. udv. tanácsost,
vagy legfőlebb királyi biztost. „A Salmen kül-
detése — s ezek nem a mi szavaink — a szász

nemzet kebelében viszályt, szakadást és nagy
surlódást idézett elő!“).

A szász nemz. gy. sept. 4-diki ülésében
olvasatott fel Brassó város képviselő taná-
csának az universitáshoz intézett tiltakozá-
ványa az ideiglenes állandó förtörvényszék
felállítását iránt hozott statutum ellen, mely
tiltakozásban a statutum visszavonása sür-
gettetik, s egyszersmind tudtul adatik, hogy
e tiltakozvány a kir. főkörmányszékkel is kö-
zöltetett. E tiltakozásban sérelmül hozatk
fel különösen azon mellőzés, mely szerint az
universitás határozatát nem közölte előbb a
közsegek és tanácsokkal ösi alkotmányos szo-
kás szerint. Dorgáló irat határozatott, mely-
ben a szász n. gyűlés sajnálalát fejezi ki,
hogy Brassó városa és vidékeinek képviselő-
sege nem tudja felfogni, mily nagy
szükség van a szászok egyetértésére a jelen
viszonyok közt, hogy a törvényes nemzeti
képrselet loyális ténye ellen izgatás foly.
Ezzel egyszersmind tudtul adatott, hogy a
statutum nem közöltethetik, miután legm
szentesítés végett már felterjesztetett. — Ez-
után olvasatott Segesvár városi képviselő ta-
nácsának tiltakozványa a segesvári kö-
vetek magatartása és utasítás atlépése ellen,
mire az egyik követ, Gull, igazolni akarva
magát, fölemli, hogy Segesvárt van egy
párt, mely előtt „az osztrák birodalom össze-
ontása semmi borzadályossággal sem bír“ stb.
„En kász vagyok — ugymond — támogatni a
magyar testvért jogai védelmében, s segéd-
kezet nyújtani a román „föld“ nek az
egyenlő jogokérti békés küzdelemben; de csak
a mennyiben az állam eszméje engedi, s
nemzetem léte nincs veszélyeztetve“ stb. Az
egész tiltakozási ügy tudomásul vétetni és Se-
gesvár egy hivatalos iratban szintén megdor-
gáltatni határozatott. A másfél millió nemzeti
kölcson iránti cs. k. pénzügyministeri rende-
ltre pedig ö Felségéhez ez ülésben felirat

*) Lásd a „K. Közlöny“ 1. 2. 4. 6. 8. 10. 13. 17.
19. és 30. 42 dik számain.

1) „Sieb. Bote.“ 178. sz.

2) „Sieb. B.“ 178. sz.

Pesten Balázs Sándor hazánkfa alapított meg, tulajdonképp bírva most is Szokoly Viktor szerkesztése alatt. E közlőn igen szép s leg-naggyobbára hazai kömetezett képeket hoz, s ugy tudjuk, hogy ugy hasábjait mint képesar-nokát báró Orbán Balázs barátunk érdekes s nagybecsű székelyföldi utazása s képei is gazdagítandják. Havonként háromszor jelenik meg, s év végén az olvasó díszkötetbe köve igen szép toleite-könyvet bir abban. Előfizetési ára félre 6, évnegyedre 3 forint.

Gróf Zichy Ödön, ki már martius 15-én kinyerte volt az engedélyt egy Sz.-Fejérvárról, Pécsen át Eszékre vezetendő vas-pályavonal előmunkálatainak megkezdése iránt, s ez előmunkálatokat már be is fejezte, most folytatni akarja azokat egész Zimonyig. A gróf több angol vállalkozó által támogatott, kik egy Nagy-Vádról, Eszéken és Károly városán át Fiuméba vezetendő vonal építését is tervezik.

A bécsi „Presse“ jó forrás után közli, hogy István főherceg Schaumburgból császari parancs folytán legközelebb Bécsbe érkezik. „Tudósítónk szerint — ugymond az idézett lap — okok szólnak annak hívére, hogy a főhercegnek, Magyarország legutóbbi nádorának ezen hivatása a legkorosabb ösz-szeftigben van a magyar alkotmánykérdésről folyó tárgyalásokkal. A „C. Öst. Ztg.“ pedig azt jelenti, hogy „a hír, mely szerint István főherceg ö. cs. fensége a magyar kérdést illetőleg hivatott Bécsbe, legalább a mi a felhozott indokot illeti, egészen alap-talan.“

Kazinczy Gábor f. hó 18-án este meghalt ősi lakában, a borsodmegyei Bán-falván. A haza s az irodalom nemjéje koszo-ruzzák sirját, mindnyájan áldva és tisztelettel emlegetjük nevét. A jók egyike volt, a régi iskola kitűnősege, kiknek száma napról napra fogy. Kazinczy Gábor, több országgyűlésnek volt tagja, szónoklatának heve míg megrázta a lelket, a szív és észhez egyaránt szolt. Kiknek csak egyszer is alkalom volt ékes szónoklatát hallani, soha sem fogják elfelej-teni. Az irodalom terén irodalomtörténeti ad-atok gyűjtésében fényes érdemeket szerzett, s a közügyekben kifejtett genialitásával épp oly szeretetre méltóságot kötött össze a baráti körben, hol mindenki szerette. Gyászolva ál-lunk sirjánál; mindnyájunk áldása reá!

Óriási gőz, tűz-feeszkendőt vittek Lon-donból Kopenhágába, melynek célja, mint hiszik, hogy a dán erősségekben az ellensé-ges bombák által gyújtott tűzeket eloltsa. A feeszkendő sulya 30 mázsa, s egy négy-szög hűvelkre 100 lábnyi nyomással működik.

Schmerling államminiszter a mexikoi császár ö felsegétől a guadeloupe rend közép keresztjével lett kitüntetve. Említésre méltó, hogy az e renddel feldíszítottaknak nem kül-detet át maga a rendjel, hanem csak az okmány az illető kinevezetéséről.

A mexikoi császár ö felsegéhez több mint 14,000 östrák ember folyamodványa nyújtott be, kik résztart az udvartartásnál, résztart a katonai- és állam-hivatalokban kér-tek alkalmazását. Természetesen csak keveset lehetett figyelembe venni; előnyben részesültek azok, kik spanyolul tudnak és nőlenek.

Posony mellett egy kis városban történt. Egy ottani kereskedő, kinek fűszerke-reskedése és bormérese volt, néhány nap előtt 16 éves nővérét a pinczébe küldte borért. Ott a boroshordó mellett egy kis hordóban löpor volt. A leány, ki égő gyertyát vitt le magá-vá gyertyatartó nélkül, azt aljával épp a lö-porba helyezte, megtöltte a kancsókat, s azon hiszemben, hogy még visszatér, a gyertyát lenhagyta, s testvérehez fölment. Midőn ez meghallá, hogy hol maradt a gyertya, nagy rémülés fogta el, s a többi lakók, midőn meg-tudták a történetet, eszeveszetten futtak el, minden perczen félve a ház fölvetetésétől. Végül a koresmáros nekiszánta magát, lefu-tott a pinczébe s még jókor, mert a gyertyát minden baj nélkül veheték ki s oltathá el. Idegei azonban annyira meg voltak hatva, hogy ezután eszméletlenül rogyott össze s csak hosszabb idő után eszmélt fel. Ez eset folytán több házirtók a helyt. tanácshoz folyamo-dik, hogy egy magán egyéneknek se engedtes-sék meg a löpor-árlást.

Düppel előtt naponként egy egy löszér-ből 50—80 lövés és dobás történt. Miután azonban a poroszoknak mintegy 90 löszérük volt tübben, a lövések száma naponként átlag 4500—5000-re ugrott. Ha minden lövésre két font puskaforrasztatnak, a mi nem túlzás, naponként 10,000 font avagy 100 mázsányi puskaforrasztatnak. A legkönnyebb go-lyó 8, a legnehézebb 85 font. Ha tehát egy golyó átlagos sulyát 20 fontra tesszük, 5000 lövés 100,000 fontnyi vasat és ólmot igényel és ennyivel árasztattak el naponként a sán-czok. Könnyen kiszámítható e szerint, meny-nyi puskaforrasztat, vas és ólom fogyasztatott el a düppeli sánccok ostromlása alkalmával csak a poroszok részéről. A lövetés, mint tudva van, a 14 napi enflade-ot leszámítva, körül-belül 16 napig tartott.

„Kinsky vigyázz!“ E szavakhoz, melyeket Kinsky herceg pár nap előtt bécsi palotája ajtaján olvasott, vasárnap este igen kellemetlen kommentárral lepetett meg. A herceg t. i. lakásán, melyet feltörve talált, 2 darab ezeres, 19 száz és 54 ezüst tallér hiányát vette észre. Ezenkívül a tettes egy rudaeskat is elvitt ráadásban, mely szín-arany-ból volt és 6 fontot nyomott. Órák láncok és ékszeres az asztalon maradtak.

Lábor vak zongoraművész hazánkfa, a banno-verai királytól állandó alkalmazást nyert, szabad királlás, udvari fogat- és jelen-tékeny évdjával.

Szepes-Váralján a napokban egy 78 éves öreg ur saját szerű végrendekezéssel em-lekezett meg barátaitól: t. i. 10,000 szívat hagyott azoknak, kik temetésén neki a vég-tisztességet megadják, s ezenkívül még az a jámbor óhajta volt, hogy barátai addig ne oszoljanak el a halottas háztól, míg borsit ki nem iszszák. A végrendelet mind a két pont-ját lelkiismeretesen teljesítették is.

Pozsony közelében egy egészen fel-tyeget nélkül hagyott két éves fiúcskát egy lö ügy fejjén rugott, hogy azonnal meghalt. A lovat vezető katoná, ki egyébiránt a szeren-csétlenségnek nem volt oka, a lakosság dü-bének áldozatul esett volna, ha az előjáróság elég korán be nem avatkozik.

Csatka bakonyi helységben e hó 9 én este 8 óra előtt menyörgészerű morajtól ki-sért földindulást vettek észre. A rengés oly erős volt, hogy az emberek ijedten menekül-ének a szabadba, a házak összeomlásától tartván. Egy óra múlva ismétlődött a rengés, de már nem oly erősen. Ugyan-e napon esti 11 órakor Magyar-Óvárton is vettek észre gyenge rázkódást.

Az „Arad“-ban olvassuk, hogy Gyuricska Dániel, aradi lakos egy emberi erő által könnyen mozgatható kocsi szerkezetet ta-lált fel, s kicsiben próbául egy ilyen kocsit készített is. Ő ugy van meggyőződve, hogy e szerkezet a gyakorlati életben is észle-szre alkalmazható, ez oknálfogva szeretne nagyobb, teljesebb kocsit készíteni, hogy gyakorlati észlesteretűségét annál jobban lehetne feltüntetni. Amde erre nincs elég pénze; fel-kéri tehát a közönséget, hogy e célra ada-kozzon sziveskedjék. 30—40 forintból elkészí-téné a nagyobb kocsit. A minta szerkezet az „Arad“ szerkesztőségi irodájában van letéve.

Daganatok gyógyítása. Mind a lovaknál, mind a szarvas marhánál igen gya-kori baj a daganat, mi títés, s gyakorta a lábokban megerőltetés által származik. Első gyógyszere ennek, első esetben ha a daganat meleg s nagyon emelkedett, ekkor borsoprőt kell tenni a daganatra és pedig naponként frissen ezt azután ronggyal bekötni. Ha borsoprő nincs, akkor korpát kell eczettel meg-párolni azzal köztűni. Ha pedig a czombon vagy oly helyen van a daganat, a hol bekötni nem lehet, ott kenőcsöt kell használni, mely terpentín-olajból sertés zsírjal keverve s kevés kámförből áll. A hideg s kemény daganatot legjobb kámförös pálinkával napjában igen gyakran kengetni, s ez a lábak megerőlte-téséből származó bajokat is tökéletesen jóvá-teszi. (Tájékoztó).

Nemzeti színház. *) Hétfőn apr. 25 én. Shakespeare halálának emlékére „Othello a velencei szerezcsen.“ Dráma 5 felv. Az el-hunyt nagy rő és művét színészeink a lehető legnagyobb igyekezettel adták, jelesen Othel-lok Ronai, Desdemónát Ronainé, és Jágót Gyulai meglepő hően alakították. Ez este a coullissák megettől szokatlan láma, zaj több-ször megzavarta a hallgatóság figyelmét, e részben egy kis figyelem ajánlatik a rendező-ségnek. Az allegorai képlet sikerült.

Kedd april 26-án. „Chouffeur ur othon lesz“, itt másodszer elég számos közönség előtt. A czimszerepet Vincze, Ernesztind Szabó Pepi, Petermann Toth Soma igen jól ad-ták. Insitoris szépen énekelt, ugy szintén ele-ven, ügyes játéka megdicsérendő. r—s.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, apr. 20. Garibaldi, Sutherland here.eg kíséretében, pénteken induland el. Fergusson sebész formaserint kijelenté, hogy minden újabb fáradoalom ve-szélyes lenne egészségére nézve. 19-én Suther-land hercegnél előleges értekezlet volt, alá-

*) E lap folyó hó 26-dik számában az „Ernani“ operáról egyszerű referadában e tétel: „Insitoris a 3-dik felv. nagy áriát majdnem egészen elejtette“ hibáson áll, mert ez áriát plane egészen kihagyta; sietve kell ki-igazítanunk, hogy ezen nagy ária alatt a 3-dik felv. belső felsegés quintettét értettük, s csak feledékenység-ből volt elvéve. Csak azért tesszük e kis észrevételt, nehogy valaki s föleg a t. illető egyén megbotránozzék, hogy arról mondjuk ki csekély véleményünket, mit nem is énekelt. Sz. referens.

írás megnyitása tárgyában, Garibaldi s családja számára állandó jövedelem biztosítása végett, s tüstént 2000 font st. irtak alá. A londoni lord-mayor s az összes angolországi mayorokat felhívták, hogy e nemzeti aláírás élére álljanak.

Az alsóház f. hó 18-iki ülésében Palmerston lord, Griffithnek válaszul, így nyilatkozik: „Olyan hír szárnyalásáról értesültem, mintha Garibaldi rögtön elutazása az angol kormány sugallatainak eredménye volna, s hogy e sugallatokat Napoleon császárnak le-velezése idézte elő. Csupán annak kijelenté-sére szorítkozom, hogy mindazok, a kik e hírt terjesztik, vagy annak hitelt adnak, nagy igaztalanságot követtek el a császár s az angol kormány irányában. A császár sok-sok nemesebb lelkű, hogysem ily lépést tenne; egyébiránt nem szükséges mondanom, hogy ha valamely külföldi fejedelem ily kérdést intéz hozzánk, azt udvariasan, de határozottan visszautasítottuk volna.“ A lord hozzászói, mikép ő Clarendon lord által fel hozta, ma-mazva annak constatirozására, hogy a császár nemhogy legkisebb féltékenységgel is tekin-tette volna Garibaldinak Angolországban fo-gadtatását, sőt inkább kijelenté, hogy bámu-lattal tekint az angol népek ez elfogadás által nyilvánított érzelmeit. Végre a lord ki-jelenti, hogy az angol kormány nem avatko-zik Garibaldi magán-ügyeibe. Mint ő hallja, Garibaldi egyedül egészségi okokból végé be-előbb látogatását, mint eleinte szándékában volt.

Osborne a ház figyelmét a kormány-nak Dánia ügyében követett politikájára hívja fel. Panaszt emel az iránt, hogy Russell lord sürgönyei s Palmerston lord beszédei Dániá-nak reményt nyújtottak az iránt, hogy meg-támogatás esetében Angolország anyagilag fogja segíteni. Panaszt emel az iránt is, hogy a kormány politikája igen káros volt Angol-ország kül-téktelére nézve. Disraeli azt ál-lítja, hogy igaztalan s korszertűlen eljárás lenne, az 1852-i szerződés pontjaihoz ragasz-kodni, a hercegségekbeli öröklési rend tár-gyában. Peacocke Osborne indítványához kö-vekező módosítványt terjeszt elő: „A ház a nélkül, hogy véleményt fejezzen ki a mód iránt, melyen a kormány politikája kezelve volt, helyesli azt a politikáját, hogy a londoni szerződéshez ragaszkodik, s Dániától az 1851—52-ben tett ígéretek teljesítését ki-vánja.“

Layard kijelenti, mikép az értekezlet kü-szöbén jobb lett volna tartózkodni az 1852-i szerződés vitatásáról, mely a hatalmak ösz-hangu óhajtatásának eredménye volt, a dán trónöröklés szabályozása iránt. A hatalmak kénytelenek voltak elismerni a jelen király öröklési jogát, fentartván a szövetség-gyűlés jogait Holstein, de nem Schleswig felett. An-golország s Dánia nem ellenzték a szerző-désnek a szövetség-gyűléssel közlését, de Orosz, Poroszország s Austria ellenvetéseket tettek, azt hozván fel, hogy a szövetség-gyű-lésnek e kérdésben nem lehet szavazata. A hercegségek rendjei, korlátolt teljhatalmuk-nál fogva nem voltak feljogosítva ily kérdé-sek tárgyalására. A szövetség gyűlés csak néhány hónap óta vona kétségbe az öröklési jogot, s a holsteini rendek 1853-ban az el-hunyt királynak köszöntöttük fejezik ki a kérdés szabályozásáért. Angolország mindig sürgette a dán királyt, ígéreteinek teljesítésé-re; mi kétségkívül nehéz, de ezt akkor kel-tett volna megfontolni, midőn ez ígéretek-tették. Szónok panaszt emel az iránt, hogy szerföltött fontosságot tulajdonítottak Pal-merston lord ama nyilatkozatának, mely szerint Dánia nem fog magára maradni. Ellenkezőleg a dán miniszter az iránt emelt panaszt, hogy Angolország csupán rokonszenvét ígerte meg. Ha Angolorzágnak nem sikerült is megátolai a Dánia s a német hatalmak közti harcot, legalább megátolá a háborúnak európaivá vá-lását. Szónok vonakodik bővebb részletekbe bocsátkozni.

Disraeli azt mondja, hogy ő azért indít-ványozza a napirendre térést, hogy eltávolítsa azt az eszmét, mintha a ház helyeselné a kormány politikáját. Szónoknak nincs bizalma a kormányban. Russell gróf politikája előbb a lengyeleknek, s később a dánoknak család reményeket gerjesztett. E politikában hiány-zott az őszinteség s határozottság, Orosz- s Franciaországgal szemben. Ha a kormány az ország érzelmeit kérdezi meg, s ha ama ha-talmakkal őszinte egyetértést tart fenn: az, a mit most látnak, soha sem történt volna. Szónok megjegyzi, hogy ő nem akasztá meg a kormányzat folyamatát, míg csak maradt valami remény, a rendezkedésnek alkudozá-sok utján létesítése iránt. Szónok ismétli, hogy ő nem bízik a kormány politikájában; azon-ban azt véli, hogy a háznak nem kell sietnie véleményének kifejezésével, mielőtt idején lenne, azt vélegesen tenni.

Palmerston lord soha sem is várta Disraeli-t, hogy ő a kormányban bizni fog, s nem tartja szükségesnek őt meczáfölni. De mégis óhajtotta volna, hogy jelölje ki a kormány

hibáit, s azok orvoslásának módját. Disraeli elismeri, hogy esztelenség lett volna, Len-gyelország s Dánia mellett tétleg fellépni. De hát minő más politikát kellett volna követni, a kormány által elfogadottnon kívül? mivel a lengyel kérdésben a kormányt a ház s a nem-zet kényszerítette a diplomatiai közbelépésre. Szónok visszautasítja azt az eszmét, mintha ő Franciaországot lealázó helyzetbe juttatta volna, a mennyiben a francia kormány eljá-rása teljesen tiszteletreméltó volt. Ő küszöni Disraelinek, hogy nem akarja a házat véle-ménye kifejezésére szólítani fel a kormány politikája iránt. Hozzászói, hogy igen nehéz, részletekbe bocsátkozni, az értekezlet küszö-bén. Csupán annyit mondat, hogy eddigelő Dánia épsége nincs kérdésbe hozva. A kor-mány törekvései Dánia belfüggetlenségének megőrzésére, s északi Európában a béke helyreállítására lesznek irányozva.

Erre Peacocke visszavonja módosítványát, s Osborne indítványa felett, Disraeli indítvá-nyára a ház napirendre tér át.

Olaszország. Róma, april 20. A me-xikoi császari párt ideérkezésekor roppant néptömeg fogadta. Tegnapelőtt a szent atyá-nál tettek ö felsegék látogatást. Azután II. Ferenc volt nápolyi királyt és családját s Antonelli bírnokot látogatták meg. Később a bírnokokat, a pápa miniszterét, a diplo-matiai testületeket s a római nemességet fo-gadták. Ma elindultak s Civita-Vechiánál ül-nek hajóra. A „Novara“ csak néhány óraig fog Gibralternál horgonyozni, hogy szemet s egyéb szükséges dolgokat vegyen fel a ma-gas utazók számára.

A spanyol kormány hivatalos értesülése szerint a pápa mexikoi császár ö felsegét már elismerte. Franciaország, Austria és Belgium már szintén kijelentette elismerését; Porosz-Orsz- és Angolország szintén készek elismer-ni, mielőtt a trónra lépés hivatalosan tudatva lesz velök.

Németország. Berlin, apr. 21. A mint némely lapok közléseiből gyanítani lehet, a po-roosz kormány-nak másnemű céljai vannak a hercegségekkel, mint a minőkre az európai diplomacia s talán Austria is számított volna. A félhivatalos „Prov. Kor.“ következőleg ír: „Ha Poroszország és Austria s velök a német szövetség a hercegségek jogos kívánatait az értekezések folytán nyomattékkal akarják érvényesíteni, szükség, hogy e kívánatok ren-des és törvényes uton tiszta kifejezést nyer-jenek. Ezt Poroszország az értekezlet feletti előleges tárgyalások alkalmával indokolt ki-vánatképen állította fel, s e tekintetben bizo-nyos öszhangzásban volt a francia kormány előleges nyilatkozataival. Természetesen té-védnek, a kik ebből azt következtetik, mint-ha Poroszország a mellett volna, hogy a schleswig-holsteini néppeséget általános szá-vazás utján kérdezzék ki jöendő kormánya s leendő fejedelmének személye felől. Ily gon-dolatok- és tervektől, a melyek Poroszország elveivel és hagyományával ellenkeznek, bizo-nyára igen távol áll a porosz kormány. De igen kívánni és követelni kell Poroszország-nak, hogy a hercegségeknek alkalmat adja-nak kívánataik határozott kifejezésére, hogy ezeket aztán, a mennyiben jogszerűek lenné-nek, a német hatalmak annál nagyobb sul-lyal vehessék merlegbe a londoni értekezés alkalmával.“ Ugy látszik tehát, hogy a po-roosz kormány-nak nem kell ugyan a suffrage universel, de attól éppen nem irtoznék, hogy a hercegségek rendi gyűlése valami porosz annexio felére szavazzon.

A mi itt csak a sorok közt olvasható, azt tisztán kimondja a „K. Ztg.“ következőz cik-ke: „A mi miunket illet, nem tartozkodunk nyíltan kimondani, hogy nézetünk szerint is magokra a hercegségekre, sőt egész Német-orzágra nézve sokkal kívánatosabb lenne, hogy Schleswig-Holstein Poroszországhoz csat-lakozzék. De színtoly szilárdul meg vagyunk győződve, hogy minden körülményt megfon-tolva, teljes lehetetlen ezt a célt most elérni. Nem akarjuk újból részletezni a csaknem át-hághatlan akadályokat, a melyekbe egy ily terv tűknöz fogna. A porosz diplomacia előtt sem lehetnek ezek az akadályok elrejtve. Ugy látszik tehát, hogy Bismark ur politikája egyelőre oda lesz irányozva, hogy a viszály Dániával hosszúra nyuljék. Ezáltal egysze-rmind a hercegségek porosz haderővel való megszállása is tovább nyulik s előbb-hátrább történhetik valami európai bonyodalom, a mely eredményezhet valamit Poroszország részére.“

A német-dán csatáról. A porosz hadak főparancsnoka apr. 19-ől következő hivatalos jelentést küldött Berlinbe: „Tegnap délelőtt a düppeli sánccot megtámadtuk s a dánokat a schleswigi hercegség szárazföld-ről elűztük. A koronaherceg és a tábornagy a támadás első részében a Gammelmark üt-g magaslátán vettek részt, annak további fo-lyama alatt a Spitzbergen s később még előbbre, a sonderburgi uton álltak. A hat ro-ham-öszály mindenikehez két tiszt volt ren-delve a főhadiszállásról, hogy a koronaher-cegnek és tábornagynak idejekorán tegyenek

jelentést a roham menetéről s eredményéről. A rohamra rendelt csapatok pitymaltak óta a párbuzamos árkokban álltak, a tartalék pedig ezek mögött rejtőzött, míg valamennyi üteg igen heves tüzelést folytatott a sánczokra. Egy dandár Sandbergnél állt, hogy a körülményekhez képest hidakon vagy csónakokon menjen át Alsénbe, vagy hogy az ellenség erejét tüntetéseivel oda irányozza 10 órákor valamennyi üteg elnémult és mind a hat roham oszlop ugyanazon időben hangos hurrah-kiáltások közt tört a legelső párbuzamos sánczra. Az ellenség heves puskas-kartás lövésekkel fogadta a támadókat, de az előretört csapatokat semmi sem volt képes feltartóztatni. A nélkül, hogy egy lövést tettek volna, rohantak ezek előre. 10¹/₄ órákor már mind a 6 megtámadott sánczon a porosz zászlók lobogtak. A sánczokat védelmező dánok elesetek, megsebesültek, vagy elfogtak. 11 órára már a 7, 8, 9, valamint az ezek mögötti két sáncz-sor is el volt foglalva, a 10-dik sz. sáncz megadta magát. Déli 12 órákor a hídöt két sáncza ellen irányzott roham is be volt fejezve. Az ellenség az egyik hajóhidat Alsénbe vitte, míg a másikat a tüzérség szétrombolta. A szilárd, tüzérséggel jól ellátott és a gyalogság által derekasan védelmezett sáncz-sorok elfoglaltak. A „Rolf Krake” hajó megkísértette a csatába elegetni, de az ütegek visszavonulásra kényszerítették. A 84 ágyú „Skio” d. sorhajó közel volt, de nem mert a csatában részt venni. Veszteségünk nagy, de még nincs megközelítőleg se tudva; az ellenség vesztesége halottakban és sebesültekben valószínűleg még nagyobb. Két dán tábornok elesett. 3—4000 foglyunk van, köztük sok tiszt és két ezredparancsnok. 40—50 ágyú, valamint több dán zászló is zsákmányul esett. A Sandbergnél álló dandár nem mehetett ugyan át, mert az ellenség part erősen meg volt szállva, feladatát mégis

teljesítette, mert az ellenség figyelmét oda irányozta. A tűzben volt valamennyi csapat vétsége díszetelen felül áll. A rohamra oly mesterileg intézkedett Frigyes Károly ö. k. fensége, és ez intézkedéseket az illető vezérek oly kitünően vitték ki, hogy ez a dícsőlközt legdicsőbb fegyvertény két óra alatt ment véghez. A hadműködés Jütlandban most már azonnal s nagybőrvé kezdődik meg és Fridericiát ostromolni fogjuk. A további siker most itt várható.

Egy későbbi hivatalos jelentés a dánok veszteségét következőre teszi: „Fogolyul lett 44 tiszt, 3145 aliszt és közember; sebesültek, porosz kórházakban, 21 tiszt, 580 aliszt és közember, összesen: 87 tiszt s 4205 aliszt és közember. Az elfogott tisztek között két ezredparancsnok is van. Az Alsénben elcsesetk- és megsebesültekkel s az Alsén-sundba fultakkal együtt azonban a dánok vesztesége bátran 5500 főre tehető.

Törökország. Konstantinápoly, április 5. Az oláh-moldvatejedelemség ügyében tartandó értekezlet, némely tudósítások szerint, 14 nap alatt meg fog nyitni. Az olasz követ már megkapta utasítását, de a francia még várja. Másfelől ellenben azt írják, hogy az e részbeli tárgyalások el lennének napolva a londoni értekezlet bevégeződéseig.

Ujabb. Berlin, apr. 24. A király ma reggel 5 órákor Bismark ur és Manteuffel tábornok kíséretében visszaérkezett.

— Hamburg, április 24. A koppenhágai lapok e hó 23-káról a dán királynak 21-ről kelt s a hadsereghez intézett következő proklamációját közlik: „Vitéz katonák, elcsüggedhetlen derék bajtársak! Oly védelem után, melyről a legkésőbb korban is megemlékeznek, nem csak a harc egyenetlen volta, hanem a hősi bátorság miatt is, melylyel a tulerő ellen kiüzdöttetek, kénytelen volt a hadsereg a düp-

peli állásból Alsénbe visszavonulni. Súlyosak voltak a szenvedések, melyek a harc kifejlesztéséért és elfeledhetlenek a nagy és fájdalmas veszteségek, melyeket az utolsó napok előidéztek; azonban Isten segítségével a szenvedések s veszteségek nem leendnek sikertelenek. Gyümölcsözni fognak azok abban a harcban, melyet most az erőszak s jogtalanság ellen folytatok, s melynek célja: drága hazánkban élte és függetlensége. Saját és népem legbensőbb s forró köszönetét hozom néktek feláldozó hősiességetekért, s meg vagyok győződve, hogy ugyanazon szellem fog benneteket ezután is lelkesíteni. Isten védje meg derek dán hadseregemet és jutalmazza meg kitartó hősiességeit, valamint elesett hőseinket kegyelmes békéjében részesítse!”

— Páris, apr. 24. A „Memorial Diplomatique” jelenti: Francia- és Angolország mindgyárt az értekezlet kezdetén indítványoz-

ni fogják a fegyverszünetet. Mind a két kormány el van határozva kijelenteni a háborút azon hatalmasság ellen, mely a fegyverszünetet megtagadná.

— Bukarest, apr. 23. A „Romanul” egy konstantinápolyi levelet közöl, mely szerint az ausztriai követ a fejedelemségek megszállását követeli. A porta s a fejedelemségek között, francia befolyás alatt, alkudozás foly oly czélból, hogy a porta számára, bizonyos eshetőségekre az oláh fejedelemség több hadállásainak megszállási joga biztosítva legyen.

Bécsibörze Április 27-kén: Nemzeti kölcsön 80.45. 5% Metalliques 72.60. Bank-résvény 778.—. Hitel-résvény 194.70. Váltó Londonra 113.75. Ezüst 113.15. Arany 5.43¹/₂. 1860-diki Állam kölcsön 95.95. Április 23-kán: Urbéri kárpótlási kötvény Magyarországi 74.75. Erdélyi 71.10.

Erdélyi piaczi árak:		Alsó ausztriai mérő: vagy is két nagy véka.					Marhab. fontja.	
		Tiszta búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Törökbúza.		
		k r a j c z á r o k b a n.						
Abrudbánya	mart.	14.	440—400	—	—	180—170	320—300	10
Beszterce	április	19.	240—240	200	—	120	180	12
Brassó	apr.	22.	278—278	144—134	140—124	106—102	146	13
Dézs	ápril.	12.	310—330	200—180	—	130—120	180—180	11
K. Fehérvár	"	16.	400	256	—	198	230	14
Kolozsvár	ápril.	21.	345	220	—	140	216	14
M.-Vásárhely	"	21.	356—320	240—216	—	136	144	12
N.-Enyed	"	21.	336—310	252—252	—	160—126	226—216	13
Szamosújvár	"	25.	320—300	210—200	—	120—110	290—180	13
Szászváros	mart.	27.	390—390	290—290	—	196	295—295	13
Sz.-Régen	ápril.	21.	320—300	200—180	160—140	124—120	188—180	12
N.-Szeben	"	22.	347—393	193—180	160—147	160—147	193—180	15
Sz.-Udvarhely	ápril.	19.	330—320	150—142	—	118—112	146	11
Torda	apr.	23.	374—320	214—186	160—150	146—140	202—200	11

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

HIVATALOS.

Hirdetmény.

Sz. 30. 1864.

(104) (2—3)

A szamosújvári cs. kir. postahivatalnál szükségeltetik egy, vizsgát kiállott, a postakezelést jólértő segéd (expeditor). Ezen állomást, mely illő fizetéssel van egybekötve, elnyerni kívánóknak szükséges, hogy a hazai nyelveket tökéletesen bírják és illő bizonyítványokkal legyenek ellátva. A szükséges kellekek mellett előny adatik annak, ki biztosítékot is tehet. Ez iránt értekezhetni a szamosújvári cs. kir. postahivatalnál.

NEM HIVATALOS.

(111) (1—6)
Az állam-nyereményi sorshuzásra ²⁸/₄ eredeti sorsjegy csak 1 fnt 30 kr o. ért. papírpénzben.

A közelebbi húzás folyó év május 25. és 26-án leend, — főnyeremények ezüst forintban 200,000, 150,000, 130,000, 120,000, 115,000, 110,000, 104,000, 100,000, 50,000 sat.

Minden államsorsjátékok között ez kínálkozik a legnagyobb és legbizonyosabb nyereményekkel, miután minden sorsjegyre még egy ingyen szabad-sorsjegy jár. A nyeremények kiszolgáltatását, az alább irt fő kezelő egész készséggel elvállalja, mint a kinek kezéből kerültek ki, csak nem minden eddigi fő nyeremények:

Egy eredeti egész részvény jegy 5 frtért.
mindég kapható, és a pénz beküldése után azonnal bérmentve küldetnek meg.

SELLE RUDOLF,

Rajnai-Frankfurtban központi főkezelő.

Egy millió 385.430 forint.

(109)

Cs. kir. szabadalmazott ausztriai

(2—2)

Föld-Hitelintézet.

Társasági tőke: 24 millió forint ezüstben.
Tevékenységet folyó 1864-ik év április 15-ik napján kezdette meg.

Az intézet ügyei:

Kölcsönadások fekvő jószágokra biztosítva, hosszabb és rövidebb határidőre, visszafizetésekkel, mind részletekben, mind annuitásokban.

Beváltása a már fenálló biztosított követeléseknek.

Kölcsönadások országos, kerületi és helységi községeknek biztosítékra, vagy adó-rovatallal igéretre is.

Zálog-leveleknek, s kötelezvényeknek kiadása az 1 és 3 alatt említett ügyek alapján és a kölcsön adott összegek teljes értékéig.

Pénz elfogadás folyó számlákra és csere-utalványok kiadása.

Az átnézetési táblák és alapszabályok mindenkinek szolgálatjára készen állanak.

Az intézet íróái vannak „Schottenring 2-dik szám.” Foglalkozási órák: délelőtti 9-től délután 4-ig.

(110)

(3—3)

Báznai fürdő Medgyes mellett.

Ezennel van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, mely szerint a felső-bajomi ásványos fürdő folyó évi május 22-kén fog megnyitni.

Báza, ápril havában 1864

EHRlich M. fürdő bérő.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel (Bel-farkasutóza 74 sz.)

(Főnyeremény 200,000 frt.)

(Havankint egy húzás.)

Csak 2 frt.

egy negyed sorsjegy ára, — 4 frt. egy félnek, — 8 frt. egy egésznek (semmi igérvények) május 25 és 26-án történendő a kormány által vezetett és biztosított nagy

államnyeremény sorsolásához,

14,800 nyereménnyel: a 200,000, 100,000, 50,000, 30,000, 25,000, 20,000, 15,000, 12,000, 10,000, 6000, 5000, 4000, 3000, 2000, 117-szer: 1000, 111-szer: 300, 6333-szor: 100 sat. melyek alóli által tallérokban valamint helyt kifizetnek, ugy minden más helyre is elküldetnek. A tervszerinti szabad sorsjegyek mindgyárt a húzás után kézbesítetnek.

Mivel a fennebbi sorsjegyeknek a vevőkre nézve oly igen kedvező feltételek alatt kétségkívül felette nagy keletűsége leend, kérétek, minél előbb megrendeléseket tenni, még pedig csak egyenesen az eladással megbízott (99) ²⁸/₄ (2—5)

Grünebaum A-hoz

Schäfergasse Nro. 11. nächst der Zeil, Majnai-Frankfurtban.

Az összeget lehet ezüst és papírpénzben, vagy szelvényekben beküldeni.

A tervek és sorsolási jegyzékek tájékozással ingyen adatnak.

Végül kérétek a megrendeléseket német nyelven íratni.

(105)

Haszonbéri hirdetmény.

(3—3)

Kolozsvárról Maros Vásárhely felé a mezősegi országúton, valamint Tordáról a mezősegi átvonuló úton a mező-nyag-esáni határszélén a Géru-te-ön fekvő vendég-fogadó egy vagy több évekre haszonbérbe adatik. Értekezhetni róla Kolozsvárt, kül-monostor utca 54 számú háznál tulajdonossal.

(76)

(9—12)

Perlmutter Jakab Pesten

váltó-szobája s íródája Dorottyauteza kereskedési bank-épület I-ső emelet. Vessen s elad arany- és ezüst pénzeket, állam-, ipar- és sorsjegyeket napi folyó árban. Ad előlegeket pénzekre és értékpapírokra, a folyó ári értéknek ³/₄—⁷/₈-ig legújanyosabb illeték számításával.

Elad mindennemű sorsjegyeket és más értékes tárgyakat tetszésszerűen részletfizetés mellett legutányosabb árban és feltételek alatt.

A mindenkor meglevő eredeti sorsjegyekről leirt igérvények legutányosabb adatnak ki.

Belföldi megrendelések legpontosabban teljesítetnek.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban

k a p h a t ó:

EGYHÁZI SZENT BESZÉDEK,

melyeket különbözőféle alkalomra irt és mondott Péterfi Sándor hévizi pap.

Új folyam. Első füzet. Ára 1 fnt o. é.

KÉPEK a HAZAI TÖRTÉNELEMBŐL.

IFJUSÁG SZÁMÁRA

Szerkeszté Táncoz János. Díszkiadás, hat színezett képpel.

Ára 1 fnt 60 kr. o. ért.

Bod Péter élete és munkái.

Irta gróf Mikó Imre. Egy arczképpel. Ára 80 kr.